

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

P8_TA(2017)0310

Burundi

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie sytuacji w Burundi (2017/2756(RSP)) (2018/C 334/17)

Parlament Europejski,

- uwzględniając zmienioną umowę z Kotonu, w szczególności jej art. 96,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
- uwzględniając Afrykańską kartę na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych nr 2248 (2015) z dnia 12 listopada 2015 r. i nr 2303 (2016) z dnia 29 lipca 2016 r. w sprawie sytuacji w Burundi,
- uwzględniając sprawozdanie Międzynarodowej Komisji Śledczej przedstawione w dniu 15 czerwca 2017 r. na forum Rady Praw Człowieka ONZ,
- uwzględniając pierwsze sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie Burundi, opublikowane w dniu 23 lutego 2017 r.,
- uwzględniając oświadczenie prasowe Rady Bezpieczeństwa w sprawie sytuacji w Burundi z dnia 9 marca 2017 r.,
- uwzględniając sprawozdanie jednostki ONZ ds. niezależnego dochodzenia w sprawie Burundi (UNIIB), opublikowane w dniu 20 września 2016 r.,
- uwzględniając rezolucję przyjętą przez Radę Praw Człowieka ONZ w dniu 30 września 2016 r. w sprawie stanu praw człowieka w Burundi,
- uwzględniając Porozumienie z Aruszy na rzecz pokoju i pojednania w Burundi z dnia 28 sierpnia 2000 r.,
- uwzględniając oświadczenie w sprawie Burundi wydane podczas szczytu Unii Afrykańskiej w dniu 13 czerwca 2015 r.,
- uwzględniając decyzję w sprawie działań Rady Pokoju i Bezpieczeństwa oraz w sprawie stanu pokoju i bezpieczeństwa w Afryce (Assembly/AU/Dec.598(XXVI)), przyjętą na 26. sesji zwyczajnej zgromadzenia głów państw lub szefów rządów Unii Afrykańskiej, która odbyła się w dniach 30 i 31 stycznia 2016 r. w Addis Abebie (Etiopia),
- uwzględniając decyzje i oświadczenia zgromadzenia Unii Afrykańskiej (Assembly/AU/Dec.605-620(XXVII)), przyjęte i wydane na 27. sesji zwyczajnej zgromadzenia głów państw lub szefów rządów Unii Afrykańskiej, która odbyła się w dniach 17 i 18 lipca 2016 r. w Kigali (Rwanda),
- uwzględniając rezolucję Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie stanu praw człowieka w Burundi,
- uwzględniając oświadczenie w sprawie Burundi wydane podczas szczytu Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej w dniu 31 maja 2015 r.,
- uwzględniając swoje rezolucje w sprawie Burundi, w szczególności rezolucje z dnia 9 lipca 2015 r.⁽¹⁾, 17 grudnia 2015 r.⁽²⁾ i 19 stycznia 2017 r.⁽³⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte tego dnia, P8_TA(2015)0275.

⁽²⁾ Teksty przyjęte tego dnia, P8_TA(2015)0474

⁽³⁾ Teksty przyjęte tego dnia, P8_TA(2017)0004.

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

- uwzględniając decyzję Rady (UE) 2016/394 z dnia 14 marca 2016 r. w sprawie zakończenia procedury konsultacji z Republiką Burundi na mocy art. 96 Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku, z jednej strony, a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z drugiej strony,
 - uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2015/1755 z dnia 1 października 2015 r. oraz decyzje Rady (WPZiB) 2015/1763 i (WPZiB) 2016/1745 w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Burundi,
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 16 marca, 18 maja, 22 czerwca i 16 listopada 2015 r. oraz 15 lutego 2016 r. w sprawie Burundi,
 - uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 28 maja i 19 grudnia 2015 r. oraz 21 października 2016 r.,
 - uwzględniając oświadczenie rzecznika wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel z dnia 6 stycznia 2017 r. w sprawie delegalizacji Ligi Iteka w Burundi,
 - uwzględniając konstytucję Burundi, w szczególności jej art. 96,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w Burundi wybuchł poważny kryzys polityczny i niepokoje społeczne, gdy w kwietniu 2015 r. prezydent Pierre Nkurunziza ogłosił, że będzie się ubiegać o wybór na trzecią kadencję, wbrew konstytucji Burundi, która ogranicza liczbę kadencji prezydenckich do dwóch, a także wbrew porozumieniu z Aruszy; mając na uwadze, że rząd bardzo gwałtownie stłumił zdecydowane protesty przeciwko ponownemu wyborowi prezydenta, czego konsekwencją jest alarmujące pogorszenie się stanu praw człowieka w tym kraju;
- B. mając na uwadze, że według międzynarodowych obserwatorów protesty przeciwko reelekcji były niezwykle gwałtownie tłumione przez rząd od lipca 2015 r.; mając na uwadze, że według szacunków ONZ od chwili wybuchu przemocy zginęło 500 osób; mając na uwadze, że według organizacji obrońców praw człowieka zabito ponad 1 200 osób, 400 do 900 padło ofiarą wymuszonych zaginięć, setki, a nawet tysiące osób poddano torturom, a ponad 10 000 jest nadal arbitralnie więzionych;
- C. mając na uwadze, że prezydent Pierre Nkurunziza nie wyklucza możliwości zmiany konstytucji, by w 2020 r. ubiegać się o wybór na czwartą kadencję, a wewnętrzny proces znoszenia ograniczeń dotyczących liczby kadencji już się rozpoczął; mając na uwadze, że byłoby to sprzeczne z wcześniejszymi oświadczeniami prezydenta Pierre'a Nkurunzizy i stanowiłoby zagrożenie dla zbiorowych starań o znalezienia trwałego rozwiązania tego kryzysu;
- D. mając na uwadze, że w sprawozdaniu jednostki ONZ ds. niezależnego dochodzenia w sprawie Burundi (UNIIB) jest mowa o „licznych dowodach na poważne naruszenia praw człowieka i poważne nadużycia” w tym kraju, popełniane przede wszystkim przez siły bezpieczeństwa i organy władzy; mając na uwadze, że od kwietnia 2017 mnożą się przypadki podżegania do przemocy i nienawiści, zwłaszcza na zgromadzeniach Imbonerakure, młodzieżowych bojówek partii rządzącej CNDD-FDD; mając na uwadze, że głównym celem nadużyć są działacze opozycji i społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza obrońcy praw człowieka, dziennikarze i prawnicy; mając na uwadze, że do września ma powstać ostateczne sprawozdanie komisji dochodzeniowej powołanej przez Radę Praw Człowieka oczekiwane we wrześniu 2017;
- E. mając na uwadze, że zgłaszane przypadki przemocy obejmują zabójstwa, porwania, wymuszone zaginięcia, tortury, gwałty oraz arbitralne aresztowania i uwięzienia; mając na uwadze, że korupcja i bierność władz publicznych umacnia atmosferę bezkarności, co uniemożliwia doprowadzenie przed wymiar sprawiedliwości wielu sprawców aktów przemocy prowadzących do śmierci ofiary, w tym funkcjonariuszy sił porządkowych i służb wywiadowczych;
- F. mając na uwadze, że w październiku 2016 r. władze Burundi zdelegalizowały pięć organizacji obrońców praw człowieka, a w styczniu 2017 r. zakazały również działalności Ligi Iteka, najstarszej spośród burundyjskich organizacji tego rodzaju; mając na uwadze, że w grudniu 2016 r. parlament uchwalił ustawę wprowadzającą rygorystyczną kontrolę międzynarodowych organizacji pozarządowych;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

- G. mając na uwadze, że nasiliły się restrykcje wobec mediów i niezależnych gazet; mając na uwadze, że niezależne media są nadal cenzurowane, ich działalność zawieszana, a redakcje blokowane lub zamykane; mając na uwadze, że dziennikarze padają ofiarą porwań, gróźb, napaści fizycznych i nękania sądowego; mając na uwadze, że zawieszono działalność wszystkich niezależnych stacji radiowych; mając na uwadze, że w światowym rankingu wolności prasy przygotowanym przez organizację Reporterzy bez Granic w 2017 r. Burundi zajęło 160. pozycję spośród 180 monitorowanych krajów;
- H. mając na uwadze, że według doniesień przedstawicieli ONZ urzędnicy państwowi wykazują tendencję do siania niezgody, co budzi obawy o powstanie spirali przemocy i możliwą „etniczyczację” kryzysu; mając na uwadze doniesienia o masowym użyciu przemocy i zastraszaniu przez partię CNDD-FDD (Narodowa Rada Obrony Demokracji – Siły Obrony Demokracji) i jej młodzieżowe bojówki Imbonerakure;
- I. mając na uwadze, że gdy Międzynarodowy Trybunał Karny (MKT) podjął decyzję o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie przemocy i naruszeń praw człowieka w Burundi, kraj ten rozpoczął w październiku 2016 r. procedurę wycofywania się ze statutu rzymskiego, co oznacza zamiar opuszczenia (MTK);
- J. mając na uwadze, że w sierpniu 2016 r. rząd Burundi odmówił rozmieszczenia w kraju funkcjonariuszy sił policyjnych ONZ mających monitorować sytuację; mając na uwadze, że rząd Burundi zawiesił współpracę z Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka i odmówił współpracy z komisją śledczą powołaną przez Radę Praw Człowieka ONZ;
- K. mając na uwadze, że w dniu 21 grudnia 2015 r. parlament Burundi odrzucił projekt rozmieszczenia sił pokojowych Unii Afrykańskiej, twierdząc, że jakakolwiek interwencja wojskowa oddziałów Unii Afrykańskiej stanowiłaby inwazję sił okupacyjnych;
- L. mając na uwadze, że w dniu 8 grudnia 2015 r. Unia Europejska rozpoczęła konsultacje z rządem Burundi na mocy art. 96 umowy z Kotonu, w obecności przedstawicieli grupy państw AKP, Unii Afrykańskiej, Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych; mając na uwadze, że w marcu 2016 r. Unia Europejska zakończyła te konsultacje, gdy doszła do wniosku, że proponowane przez rząd Burundi zobowiązania dotyczące poszanowania praw człowieka oraz zasad demokracji i praworządności są niewystarczające;
- M. mając na uwadze, że po zakończeniu tego postępowania Unia Europejska określiła szereg konkretnych środków, które powinien przyjąć rząd Burundi, by wznowić pełną współpracę;
- N. mając na uwadze, że Unia zawiesiła bezpośrednie wsparcie finansowe dla administracji Burundi, w tym wsparcie budżetowe; mając na uwadze, że Unia zobowiązała się utrzymać wsparcie finansowe dla ludności z tytułu pomocy humanitarnej, w tym przeznaczonej na przedsięwzięcia służące zapewnieniu dostępu do podstawowych usług;
- O. mając na uwadze, że Unia Europejska przyjęła ukierunkowane sankcje wobec osób, podmiotów i organów podważających demokrację lub utrudniających poszukiwanie rozwiązania politycznego w Burundi; mając na uwadze, że również Unia Afrykańska rozważa obecnie zastosowanie sankcji;
- P. mając na uwadze, że dialog między stronami wewnątrz Burundi prowadzony pod egidą Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej przy wsparciu ze strony Unii Afrykańskiej i Unii Europejskiej został uznany przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych za jedyną realną drogę do osiągnięcia trwałego rozwiązania politycznego w Burundi; mając na uwadze, że dialog ten musi być otwarty dla wszystkich, w tym dla partii opozycji, społeczeństwa obywatelskiego i członków diaspory;
- Q. mając na uwadze, że impas polityczny w Burundi i pogorszenie się sytuacji gospodarczej mają poważne skutki dla ludności; mając na uwadze, że Agencja ONZ ds. Uchodźców szacuje, że ponad 420 tys. osób uciekło z Burundi, by szukać schronienia w krajach sąsiednich; mając na uwadze, że według zastępcy Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych obecnie wiadomo o 209 tys. osób wewnętrznie przesiedlonych; mając na uwadze, że 3 mln osób potrzebuje pomocy humanitarnej, a 2,6 mln osób odczuwa poważny brak bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że 700 tys. osób zależnych jest od doraźnej pomocy żywnościowej, pomimo że rząd zniósł pewne ograniczenia; mając na uwadze, że sytuacja ta stanowi poważne zagrożenie dla stabilności w regionie;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

1. jest głęboko zaniepokojony sytuacją polityczną i stanem bezpieczeństwa w Burundi; stanowczo potępia akty przemocy, zabójstwa oraz inne naruszenia praw człowieka, które mają miejsce w Burundi od 2015 r.; apeluje o skuteczne i proporcjonalne działania zapobiegające nowym aktom przemocy;
2. wyraża zaniepokojenie powszechną bezkarnością, zwłaszcza w odniesieniu do aktów przemocy i naruszania praw człowieka oraz do sprawców takich czynów; przypomina że zgodnie z prawem międzynarodowym i regionalnym w dziedzinie praw człowieka władze Burundi mają obowiązek gwarantowania, ochrony i promowania praw podstawowych, w tym praw obywatelskich i politycznych obywateli; w tym kontekście wzywa do przeprowadzenia dogłębnego i niezależnego śledztwa w sprawie zabójstw i nadużyć, które miały miejsce w Burundi w ostatnich latach, i wzywa do dopilnowania, by winni zostali pociągnięci do odpowiedzialności;
3. głęboko ubolewa nad faktem, że rząd Burundi rozpoczął procedurę wycofywania tego kraju ze statutu rzymskiego ustanawiającego MTK; wzywa rząd Burundi, by zrezygnował z procedury wycofania oraz zadbał o to, by Burundi nadal w pełni uczestniczyło w MTK;
4. wzywa rząd Burundi do pełnego poszanowania rezolucji 2303 (2016) Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych i umożliwienia rozmieszczenia sił policyjnych ONZ, która będzie monitorowała sytuację bezpieczeństwa w kraju;
5. z zadowoleniem przyjmuje powołaną w listopadzie 2016 r. komisję śledczą ONZ do zbadania przypadków łamania i naruszania praw człowieka popełnianych w Burundi od kwietnia 2015 r.; wzywa władze Burundi do pełnej współpracy z członkami komisji śledczej;
6. z zadowoleniem przyjmuje niedawne mianowanie przez Sekretarza Generalnego ONZ Antonio Gutierrez nowego specjalnego wysłannika w Burundi Michela Kafando w celu ułatwienia zrozumienia trwającego procesu politycznego;
7. ponownie wyraża swoje zaangażowanie na rzecz wolności słowa oraz potwierdza kluczową rolę odgrywaną przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego, adwokatów, organizacje broniące praw człowieka i media w demokratycznym społeczeństwie; w tym kontekście wzywa władze Burundi do zniesienia zakazów i ograniczeń nałożonych na te podmioty, do wycofania nowych przepisów dotyczących zagranicznych organizacji pozarządowych oraz do zadbania o to, by dziennikarze i obrońcy praw człowieka mogli prowadzić działalność w tym kraju w sposób swobodny i bezpieczny;
8. wyraża zaniepokojenie z powodu podwyższonego ryzyka, że obecna sytuacja będzie stwarzać coraz głębsze podziały między różnymi grupami etnicznymi; potępia „etniczycję” kryzysu w wyniku propagandy opartej na ideologii etnicznej; apeluje do wszystkich stron konfliktu w Burundi, by powstrzymały się od wszelkich zachowań i wypowiedzi, które mogą spowodować nasilenie przemocy, pogłębić kryzys lub mieć negatywny wpływ na stabilność w regionie w dłuższej perspektywie, oraz wzywa do pełnego przestrzegania porozumienia z Aruszy;
9. potępia podżeganie do nienawiści i przemocy wobec uchodźców i działaczy opozycji przez przywódców bojówek młodzieżowej ligi Imbonerakure, w tym publiczne nawoływanie do gwałtów na żonach przedstawicieli opozycji, i wzywa do natychmiastowego rozbrojenia tych bojówek; wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu przyjęcia nowej ustawy w sprawie utworzenia krajowego korpusu ochotniczego, która może zostać wykorzystana do legitymacji działalności takich bojówek;
10. wzywa wszystkie strony konfliktu do stworzenia odpowiednich warunków odbudowy zaufania i promowania jedności narodowej, w drodze otwartego, przejrzystego i pluralistycznego dialogu krajowego między rządem, partiami opozycyjnymi i społeczeństwem obywatelskim, zgodnie z konstytucją Burundi, z porozumieniem z Aruszy i z międzynarodowymi zobowiązaniami tego kraju;
11. zauważa, że sytuacja w Burundi ma wyjątkowo poważny i negatywny wpływ na cały region; w związku z tym wyraża zadowolenie z wysiłków podejmowanych w ramach negocjacji prowadzonych pod egidą Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej przy wsparciu ze strony Unii Afrykańskiej i apeluje o zaangażowanie i współpracę władz Burundi, aby znaleźć natychmiastowe, trwałe i długoterminowe rozwiązanie tego konfliktu, lecz wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu powolnego tempa postępów w tym dialogu;
12. wzywa Unię Europejską do wspierania starań podmiotów regionalnych na rzecz przezwyciężenia kryzysu; wzywa do wprowadzenia w życie planu działań mediatora wyznaczonego przez Wspólnotę Wschodnioafrykańską Benjamina Mkapy, byłego prezydenta Tanzanii;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

13. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej o zezwoleniu na zorganizowanie misji afrykańskiej ds. zapobiegania i ochrony w Burundi w celu znalezienia rozwiązania politycznego; wzywa rząd Burundi do pełnego wywiązania się ze zobowiązania do ułatwienia szybkiego rozmieszczenia obserwatorów i ekspertów w dziedzinie praw człowieka, w szczególności poprzez natychmiastowe wydawanie wiz oraz szybkie wypełnianie pozostałych wymaganych formalności;
 14. uważa, że większa obecność międzynarodowych obserwatorów w Burundi może w istotny sposób przyczynić się do poprawy sytuacji w dziedzinie praw człowieka i bezpieczeństwa; wzywa do rozmieszczenia dodatkowych 200 obserwatorów wojskowych i ds. praw człowieka z Unii Afrykańskiej, którzy wesprą 30 obserwatorów już przebywających na miejscu;
 15. uznaje za konieczne wyjaśnienie, w koordynacji z Unią Afrykańską, identyfikowalności funduszy przeznaczonych na żołnierzy burundyjskich w AMISOM;
 16. uważa, że jakakolwiek normalizacja stosunków z UE, w tym z państwami członkowskimi, wymaga wdrożenia przez władze burundyjskie wszystkich postanowień zapisanych w „tabeli zobowiązań” dotyczących konsultacji przewidzianych w art. 96 umowy z Kotonu;
 17. przyjmuje do wiadomości decyzję Unii Europejskiej, podjętą po przeprowadzeniu konsultacji z władzami Burundi na mocy art. 96 umowy z Kotonu, o zawieszeniu bezpośredniego wsparcia finansowego dla administracji Burundi i z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie przez Unię Europejską ograniczeń w podróżowaniu oraz zamrożenie aktywów wobec osób odpowiedzialnych za zamachy na budowanie pokoju i za naruszenia praw człowieka; podkreśla, że UE w pełni podtrzymuje wsparcie finansowe dla ludności Burundi, w tym dla uchodźców, w kluczowych sektorach – ochrony zdrowia, żywności i edukacji – jak również pomoc humanitarną udzielaną kanałami bezpośrednimi; popiera ponownie nałożone przez Unię Europejską ukierunkowane sankcje, a także decyzję Rady UE o zawieszeniu pomocy finansowej dla Burundi po przeprowadzeniu konsultacji na mocy art. 96;
 18. jest głęboko zaniepokojony napływem uchodźców z Burundi do krajów sąsiadujących oraz dramatyczną sytuacją humanitarną osób przesiedlonych w Burundi, i przypomina o swoim poparciu dla obecnych w regionie organizacji humanitarnych i dla krajów sąsiadujących, które przyjmują uchodźców; wzywa Unię Europejską i innych darczyńców do zwiększenia wsparcia finansowego i pomocy humanitarnej dla osób przesiedlonych wewnątrz i uchodźców z Burundi; przypomina państwom członkowskim o ich zobowiązaniu do poszanowania konwencji genewskiej;
 19. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i parlamentowi Burundi, Radzie Ministrów AKP-UE, Komisji Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentowi państw członkowskich Unii Europejskiej, państwom członkowskim i instytucjom Unii Afrykańskiej, a także sekretarzowi generalnemu ONZ.
-